

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Trias episcoporum et principum Paderbornensium triplici
in Societatem Jesu Paderanam beneficio munificia**

Theodor <Paderborn, Bischof>

[S.l.], 1692

Hermannus Wernerus Episcopus seu Dedicatio Ecclesiae Xaverianae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-7710

HERMANNUS WERNERUS EPISCOPUS.

S E U

DEDICATIO ECCLESIAE XAVERIANÆ.

Cubuerat EERDINANDUS in plena lucis meridie, cum currus gloriæ ejus quam maximè fortunatis gressibus proveretur, & subjeçti Populi sub Olea Pacis collecti suaves umbras, & sudos sine nube dies, sperare potuissent. In novi Solis exortus respiciebant Insulæ Præfibus suis viduæ, & in novos HERCULES, qui decedente de statione sua ATLANTE, vicarios humeros sustinendo Reipublicæ oneri substituerent. Nec diu inter anticipes Candidatorum spes, & contentiosa Suffragatorum consilia Mitra Paderana fluctuavit. In Solum Pontificale effectus est, qui in proximis ipsi Gradibus subsistebat, & solitus hucusque fuerat per VIRTUTUM ET HONORUM GRADUS AD MAJORA semper conniti. Is fuit HERMANNUS WERNERUS *Cathedralis hujus Ecclesiæ Decanus, & Hildesienfis Præpositus.* Nondum integro trimestri vacaverat Sedes, quando concordia Electorum Vota in Hunc Unum conspirarunt, Anno 1683. 15. die Sept. in quem Unum unanimia Patriæ vota seu desideria jam diu respexerant. Juvat Tanti Principis Clarissimos Majores memorare, ut ex Illustrissima Generis Prosapia Descendentium Nepotum heroica & generosa indoles innotescat. Natus est HERMANNUS WERNERUS è Familia WOLFF-METTERNICHIA, cujus Paternum WOLFFIUM DE GUDENBERG Genus in Illustri Hassiæ Nobilitate, sub titulo *Toparcharum in Iseren* ab annis plus quam sexcentis, Equestris dignitatis gloriam, & virtutem, gestis heroicis in Toga & Sago gloriose sustinuit.

Gratul:
Carmen
Paderb:
1684.

Gratul:
Carmen
Hildesien-
se 1682.

GODTHARDUS WOLFF DE GUDENBERG felici connubio Leçtissimam Domicellam sibi copulavit è Familia METTERNICHIA splendore Generis & Virtutis clarissimam, cujus etiam Nomine Posteris suos cognominari voluit, vetustissima Perillustrium Familiarum consuetudine, ut deficientes in Femellis Stirpis inter morituræ Surculi in novum Stipitem inserti felicitus possint æternare.

Horum Filius PETRUS WOLFF DE GUDENBERG conditus METTERNICH, ducta in Matrimonium IBERGA DE MELLER pervetusta Nobilitatis conjuge, Arcem nobilem in Freischheim, aliâq; bona complura, possessionibus avitis adjunxit. Vir primæ apud HERMANNUM *ab Hassia Electorem Coloniensem* auctoritatis; In cujus Consilium intimû adlectus est, & factus Administrator in Brühl, ac Satrapa in Keiserwerdt. Vitam ad annum ætatis octogesimum primû produxit in Templo Freischheimensi, cum Uxore, sepultus.

HENRICUS WOLFF METTERNICH Dominus in Freischheim, Vir bello strenuus & bellis Hungaricis magni in scientia militari nominis sub maximis Imperatoribus MAXIMILIANO I. & CAROLO V. Fervente Religionis bello duarum simul Legionum equestris unius, & alterius pedestris Dux fuit; administravit Præfecturas in Kerpen, Vianden & S. VITO. Conjugem habuit Filiam unicam & Hæreditariam ex antiquissima Familia de Selickom.

HIERONYMUS WOLFF-METTERNICH in Freischheim, Præfectus seu Ambtmannus in Bleischheim, Candore animi, Pietate in DEUM, Misericordia in pauperes longè celeberrimus, ideoque omnium sibi amores unice demeritus, ab aulico strepitu ad quietem œconomicam se convertit, ductaque Conjuge CATHARINA de BUSCHFELDT Hæreditaria Domina in GRACHT & in bonis aliis compluribus, cum Ea quinquaginta annis, si unum semestre exceperis, felici & fecundo Conjugio usus 14. Proles, utriusque sexus, procreavit. Quas omnes honestissimis moribus, ac disciplinis & scientiis, excultas, ad Honores & Dignitates tum Ecclesiasticas, tum politicas evehi vidit, mortuus Anno 1592. ætatis 73. & Coloniz ad SS. Apostolos tumulo illatus. Natu maximus Filiorum HERMANNUS fuit Toparcha in Gracht, Familiz Propagator; de quo postea.

Hujus Frater ADOLPHUS Canonicus & Thesaurarius Spirensis, in Theologia, utroque Jure communi, & publico Imperii, Consultissimus, à Ducibus primû Bavariæ, tum à FERDINANDO, *ex lisdem Ducibus, Electore Colonienfi* ad Publica Aula Ministeria & Consilia intima admissus est; posthæc ad Decanalem purpuram Spirensis ecclesiæ illi multis annis eximia cum laude præfuit, Patrum Societatis, aliorumque Religiosorum Ordinum, insigne præsidium & columen. Confraternitatem VENERABILIS SACRAMENTI primus Spiram intro duxit, impetrata, cum Indulgentiis plenariis, Sacræ Sedis Apostolica confirmatione, successu tam felici, ut ejus potissimum efficaci Zelo & auctoritate diffusa in Patrias Vicinas laudatissima Devotio, in hanc etiam Diocæsin ramos suos fecundissimè propagavit. Tanta in eo eluxit Sacræ Eruditionis facundia, ut in Cathedrali Ecclesia Spirensi, Luce publica Germaniæ, & Bonnæ coram Serenissimo Electore, ejusq; Aula sapientissima, celeberrimus Ecclesiastes frequenter & publicè peroravit, admirantibus omnibus in Viro Equestri Ordinis Sacram Sapientiam, cum tanto Generis splendore conjunctam. Restitutionem Diocæsis Hildesienfis vigili prudentia & efficaci industria sedulò promovit, magno pondere adjecto ad maturandam in Dicasterio Spirensi sententiam favorabilem ac definitivam, post quam brevi post Spiræ mortuus est. Adjungo inscriptionem Epitaphii quod Perillustri D. Parens Celsissimi Principis HERMANNI WERNERI Patruo suo, à quo piè educatus fuerat, non ex privato cognatòque affectu, sed ex fama omnium publica erexit, synopsis vitæ & virtutum compendium. ADOLPHO WOLFF-METTERNICH Decano, & Præposito S. Guidonis Spirensis, Zelo Religionis Avita, Pietate, Doctrina, Consilio, Facundia, Prudentia, Nobilitate eximio: qui cum Custos decem annis, quindecim Decanus, Ecclesiam hanc laudatissimè & fructuosissimè gubernasset, Religiosas Domos piè dotasset, ac Fraternitatem SS. Corporis Christi, cui aliquot annis concionando præfuit, hancdem instituisset, Pater Pauperum, Exemplar Cleri, Lumen hujus Ecclesiæ, plenus operibus bonis Spiritum Deo 24. Junii sanctè reddidit Anno 1619. ætatis 60.

Fratri

G

Fratrū prædictorum Tertius WILHELMUS à WOLFF-METTERNICH Romæ in Germanicæ Collegio cum triennium exegisset, & desiderijs vehementibus admissionem in Societatem Jesu sollicitaret, eam à CLAUDIO AQUAVIVA, nuper Atriæ Duce, tunc verò Societatis Generali, magno animi exultantis sensu anno 1587. impetravit. Gaudij illius interni dulcedinem multò cumulationem reddidit conversatio Sancta cum Beato ALOYSIO, è Serenissima Gonzagarum Familia, Societatis Religioso, quem in eadem Domo Collegam & Convictorem strinxisse brachijs, & religiose amplexatum fuisse, gloriari consueverat, nulla alterius vanæ gloriæ tentigine moveri solitus. In Humanitatem CHRISTI, Ejusdemque Sacratissima Membra & Vulnera maximè pronà, & proluxa pietate, ferebatur, nec aperta Tempia pertransibat, si negocia, aut animarum Zelus, evocaret in publicum, quin sub speciebus Eucharisticis occultam DOMINI Majestatem veneraretur, cum diceret: *Bene morati Filij esse, ut Patri Edes transiens Patrem adeat, & salute impertiat.*

Officii Canonici tam accuratus à se exactor erat, ut ne in supremo quidem morbo, stimulante dolorum acrimonia, & defectis viribus, de debito hoc quotidiano decerpere quicquam sustineret, identidem familiare sibi symbolum ex S. PAULO ingeminans: *dum tempus habemus, operemur bonum.* Post sacras Scripturas libellum aureum de Imitatione Christi in curis secundis, & pretio, habuit. Ex eo, cum Illustres Cognatos, aliòve, inviseret, in hospitij, & impensæ charitatis, præmium caput aliquod affectuosè prælegens. Ivit postea per Illustrissimas & cognatas primatum, & Principum Virorum, manus, tanquam pignus hæreditarium, Liber ille effectibus prodigio similibus clarus, & ex quotidiano Tanti Patris attritu adhuc odorem expirans, & afflans, virtutum sublimium. Magnæ Matri Virgini DEIPARÆ ex asse devotum se Clientem, & Mancipium, addixerat, cujus Rosarium, Torque Burgundico, seu Vellere aureo, nobilius Insigne, cum ad quietem nocturnam se componeret, è collo suspendebat: *Ne unquam expergisceret, quin de Matre Dei salus anda commonesceret.* Quo obsequio meritis videtur ut eodem hoc monili amictus placidè & piè moreretur. Tantarum Virtutum specimina cum inexplabili animarum Zelo conjuncta, cum se in ipso Tyrocinio illicò aperirent, maximè honorificis in societate munijs statim applicitus est. Moguntiz cum Ministri Collegii partes omnes explesset, spiræ viginti duos annos continuos, & aliquot deinde Treviris, Rector præfuit; tum variis Provincialibus itinerum & laborum socius adjunctus est, ea ubique satisfactione omnium ac commendatione, quæ ex Gubernationis diuturnitate luculentè emicat. Cetera in typos publicos jam olim data prætereo. Obiit Vir tantus meritorum & dierum plenus Coloniz 13. Martij 1636. ætatis 73. Funus multo primatum affluxu curatum. Fama Sanctitatis viventem comitata est, & profecuta mortuum.

HERMANNUS à WOLFF-METTERNICH in Gracht Electoris Colonienfis Consiliarius intimus, supremus Culinæ, ac successivè Nemorum & Venationum, Præfectus ampla Aulæ Ministeria capacibus animi talentis, & à Clarissimo Proavorum genere non degeneri indole plurimum nobilitavit. Conjugio usus est felici quidem, sed parum fecundo, cum ex MARIA ab HOCHSTEDEN paris nobilitatis Matrona Filium non nisi unicum suscepit, sed talem, in quo Familiz posteritas per novos, fertilesque ramos, se erat nobilissimè diffusura. Is fuit.

JOANNES ADOLPHUS. L. B. WOLFF-METTERNICH Toparcha in Gracht & Strauhweiler, Dominus in Liplar & Odendal, &c. Hic Illustrissimam Familiam acquisitione Bonorum multorum ac Dominiarum in Imperio, Bavaria, Archi-Diœcesi Colonienfi, Ducatibus Juliz & Montium locupletavit; sacræ Cæsaris Majestatis Consiliarius, & Electoribus Colonienfis, Bavaro, ac palatino à consilijs secretioribus fuit; itemque respectivè supremus Aulæ Marschallus, supremus Camerarius & Aulæ Præfectus, Administrator in Scharding, Satrapa seu Amtmannus in Leehenich & Bleisheim; cum MARIA CATHARINA ab HALL Filia Hæreditaria in Strauhweiler, non Genere minus, quam Virtutibus, Perillustri Domina Proles sedecim procreavit, Marces novem & septem Femellas, qui omnes in utroque statu tum Ecclesiastico, tum politico, ad sublimes quasque Dignitates, & quidem quatuor Filij, uno tempore, & rarissimo exemplo, ad Cathedralitios Decanatus Moguntiz, spiræ, Paderbornæ & Osnabrugi evecti sunt, ut meritò in Illius elogium trahi possit, illa psalmi 127. Davidica benedictio: *Vxor tua sicut visus abundans in lateribus domus tua; Filij tui sicut novella olivarum in circuitu mensæ tuæ: Ecce sic benedicitur homo qui timet Dominum.* Ex eo Filiorum numero, præter CELSISSIMUM PRINCIPEM, superest REVERENDISSIMUS & PERILLUSTRIS DOMINUS JOANNES WILHELMUS L. B. de WOLFF-METTERNICH Archi-Episcopalis & Electoralis Moguntinz Ecclesiæ Præpositus Insulatus, Cathedralis Paderbornensis Canonicus; trium Electorum Moguntinensium successivè Consiliarius intimus, & Cameræ præfex, Vir rerum publicarum uti apprimè gnarus, ita in iisdem cum magna Nominis & Famæ commendatione gloriosè versatus, &c. Vixit in Matrimonio annis 48. Obiit Coloniz Anno 1669. ætatis 78, ad ss. Apostolos sepultus.

A Viro tot Majorum spectatissimis Imaginibus inclyto, & rerum gestarum titulis, meritisque, celeberrimo, prognatus est HERMANNUS WERNERUS Celsissimus Princeps Noster, & Dominus Clementissimus Anno 1625. 16. Augusti, ut cum augmento annorum meritis augetur, & honoribus meritorum præmijs. A prima Adolescentia emicare in eo cepit excelsus animus supra Proavorum gloriam aliquando assurrecturus. Nihil in conversatione asperum, nihil in cultu corporis aut incessu fastuosum, nihil in moribus fractum & dissolutum. Modesta gravitas fluebat in mores nullo affabilis Comitatus nocumento. Itinera sua in Regionibus exteras, tot naufragijs famulos Juventutis scopulos, nulla levitatis nota vitiavit, sed secunda ubique continentiz fama peregrinantem commendavit, extulitque supra stebilem Eorum sortem, qui in Regna peregrina cum patrimonijs suis Innocentiam inferunt & Fidem germanam, nec quicquam efferunt præter inanes loculos, simulationem politicam, vultus cultusque mollitiem, & periculum, si non perniciem, animarum. Nec in aulis passa est virtus Ejus cum annis maturefcens, cum in iis non licentiz campum, sed prudentiz Magisterium quærivisset. Unde factum, ut aliorum mores suo interventu componeret, qui, cum Eum à magnis Proavis natum scirent, ad Majora prognostico vaticinio destinabant, singularium virtutum splendore perfricti. Nec falsis augurijs delusi sunt. Festinat enim Prælaturæ & Dignitates in Eum honorandum magno consensu confluerunt, & certarunt Ecclesiæ Cathedrales, maximè dux, utra earum Viri meritis

Virtutes

Virtutes amplioribus titulis condecoraret. Anno 1668. 5. Augusti à Capitulo Hildesienſi in SCHOLASTICUM; Anno 1676. 30. Martij à Paderbornenſi Capitulo in DECANUM; Iterum Anno 1682. 30. Aprilis ab Hildesienſibus in PRÆPOSITUM, & Anno 1683. 15 Septembris à Paderbornenſibus in EPISCOPUM & PRINCIPEM electus eſt, magnâ concordia, quæ non ex humanis motivis, ſed altiori impulſu viſa eſt coaluiſſe. Inſolita lætitiâ geſtiere omnes ad nunciũ ejus Electionis. Cum inaugurali pompa urbem ingrederetur ſuo modo accommodari feſtivo ingreſſui poſſet quod de ingreſſu Principis Trajani habet Plinius: *Non etas quemquam, non valetudo, non ſexus retardavit quo minus oculos inſolito ſpectaculo impleret; Hunc parvuli noſcere, eſſent are juvenes, mirari ſenes, ægri quoq; ad conſpectum Ejus quaſi ad ſalutem ſanitatẽq; prorepere. Feminas tunc ſua ſecunditatũ maxima voluptas ſubijt, cum carnerens cui Principi Cives peperiffent.*

Implevit omnium expectationem geſtis ſuis. Cum in inferioribus prælaturis ſubiſſet, in Clero forma gregũ ex animo factus eſt, ut S. Apoſtolus ait. Exprefſit in ſeipſo & moribus ſuis, quod in aliis expreſſum deſiderabat, ſeu DECANUS præſet, ſeu EPISCOPUS. Virtutes Episcopales, quas S. Paulus 1. ad Timoth. cap. 3. & ad Titum cap. 1. exigit in ipſo elucere nemo diſſitetur, ſed impleri factis officiis nominum, quæ in titulis præfert verus ECCLESIAE EPISCOPUS & IMPERII PRINCEPS, ideòq; aliorum Principum, etiam Summorum, amoribus & honoribus latè celebris & excultus. Non deſcendam ad particularia: Viſitatam in Perſona propria Diœceſin omnem, adminiſtrata Sacramenta, habitam ſolemne Synodum, erecta & reſecta tũ ſacra loca, tũ vias & opera publica. Siſtit calanum Sapientis monitum Eccl̃: 11. v. 30. *Ante mortem ne laudes hominem; & illud Plinii in Panegyrico Trajani: Orationem ad modeſtiam Principis ſubmittendam eſſe, nec minus conſiderandum, quid aures ejus pati poſſint, quam quid virtutibus debeat.*

Finio itaq; & Scriptoribus poſteris relinquo, quæ reticere me cogit metus incurrendæ adulationis, quantumvis ad candidiſſimas aras Deæ Veritatis litare me noverim. Epiphonema ſit commune Subditorum votum: qui Principi SVO PATRIÆ PATRI, annos paſſificos & felices, vitam in vegeta ſenectute maxime diuturnam optant, & imperium in Patriam, ſi fieri poſſet, per ſæcula æternaturum.

IN EFFIGIEM CELSISSIMI PRINCIPIS.

TANTVS IN EXILI PRINCEPS Depingit Vr ære,
Vt referat Magnos parVa ſynopſis AVos.
ſcripſit ibi patrlas VIVA ſVb IMagnc Dotes,
VirtVs, & Veræ nobilitatls opes.

FECIT SALOMON

FESTIVITATEM CELEBREM CORAM DOMINO

3. Reg. 8.

S I V E

HERMANNUS WERNERUS CONSECRATOR ECCLESIAE XAVERIANÆ.

CLangVnt Aon- II	feſtiVa CeLeVs-	CL-
Lenla pler-	VoLVVnt ACroa-	r- IVI.
WERNERI Ve-	Mitrâ eſt or-	DeC-
pegaseVs Vo-	pLaVsV eſt reſo-	ſon- orVs:
ARA refVLg-	LVCens ſaLo-	ſtVp-
ſoLqVe reLVC-	VcCtVs tc-	rVb- esClt:
LVCe CorVsC-	fLaVens LaqVe-	pat-
thVreqVe fVM-	fVLgens ALt-	tep- esClt:
IVbILa paC-	LltVVsqVe, fra-	loC-
reCtaqVe Magn-	fabrICæ ſVL-	gore be- antVra
BVCCIna raV-	CLangit Varl-	ſon-
gaVDia DVL-	VenlVnt repLlC-	frag- ore.

Ignis descendit de coelo, & Majestas Domini
implevit domum. 2. Par. 7.

S I V E
WERNERI CONSECRANTIS
ET ECCLESIAE XAVERIANÆ
SACER SPLENDOR ET MAGNIFICENTIA.

S'vltInVlt parIVs saLoMonICa teCra CoLoIsVs;
fVLst In aVriferO braCtea fLaVa thoLo:
fabrICa panChæo stetIt InCrVstata MetaLLO;
reglfiCo LVXV pensILe fVLst opVs:
post hæC ILLVXIt bipatentIs fVLgor oLyMpi;
æthraqVe LVCiferos claCVLata gLobos:
arsIt & à raDIIs, & Malestate LaCVnar,
pVrpVreVsque fVlt sparsVs ab Igne nltor.
DVret Vt cXCeLsIs, WERNERE, CorVsCa CoLoIsIs,
fVLta est præsidIIs fabrICa nostra tVIs:
VtqVe saCræ rVtILent LVCentIBVs IgnIBVs aræ,
sVnt tIBI sIDeræ, CorDe CaLente, faCes.
ne st VVLgarI sCIntILLans LVCe LaCVnar,
soL PATRIÆ fVLget, MItraqVe fronte Vibrat.

Salomone dedicante concinunt tubæ & cymbala. 2. Par. 5.

S I V E
CONSECRANTE WERNERO
CONCINIT HARMONIA VIRTUTUM.

P'per CVnctas generosa sonat phILoMeLa flgVras,
seXCentIsqVe sonIs VnICa CLangIt aVIs:
rlsItat, & tInnIt, CrepItat, LIpItqVe, frItItqVe
pVLChra CoLoratI DVX phILoMeLa ChorI:
zInzILVLat, trInsat, trVtILat, plpatqVe, plpItqVe,
aônIsqVe qVatIt rostra perlta MoDIs.
CInCra sVo, WERNERE, Choro symphonICa VItVIs
VoLVItVr In CVnCros Ingenlosa sonos;
et pVLChro qVotles In te CltharIsMate CLangIt,
affICItVr CantV terra, poLVsqVe tVo.
VoCe sonat bassâ VItVIs Ignara tVMorIs;
sed streperâ zeLVs, IVstItaqVe rlgor:
Vt tVba, per paDeraM, tVa personat aVrea VItVIs;
CLangIt In argento VirgInItatIs honos.
VInCeret ILLe sonor CyrrhæI barbita phœbI;
Vranles bVXVM, CaLLIopesqVe CheLyn.
MVslCa perpetVò WERNERI CLangIt In aVLâ:
ConCentV VItVIs non sILet ILLa sVo.
sI VVLtV, WERNERE, tVo noVa teMpLa beantVr,
qVIs neget æthereo pLaVDere tota sono?

Præcepitque

Stravit Salomon pavementum pretiosissimo marmore, &
textit auro Cherubim expansis alis protegentes Arcā. 2. Par. 3.

S I V E

GLORIAE EPISCOPALIS FVNDAMENTVM & TVTELA
HERMANNI WERNERI
VIRTUS & NOBILITAS.

NE rVat ē Veterī paderana rlara Vigore,
FVLcitVr geMlnā, non rVltVra, basl.
ALtera nobILITAS basl est, basl ALtera VIRTVs
firMior, Vt Veteres VtraqVe fVnDet opes.
Has cXsVrreXit paderana rlara per aLas,
Westphaliā* reLlqVas hls præt Vna Mitras. **Cathedra Pader-
born: primiti locum
habet in Circulo
Westphalico.*
nobILITAS gLaDio, LtVl tVraMlne VIRTVs
protegit, lsta sVI spēs, Vt & lsta, gregls.
rVLget nobILITAS, & pLVrlbVs aLta CorVsCat
LaVrlgero CLarls Marte, VeL arte Vrls.
ast etSI sVrgVnt à LaoMcDonte penates,
sI perlit VIRTVs, fVCVs Inanls erVnt.
QVID IVVat In sIgnls faCles seMesa VerVrls,
AVt gentlLlrl parta trophæa sagl?
AVt QVID sVnt STANTES In CVRRIBVs ÆMILIANI? *Juvenal, Sat. 8.*
arrosā Veteres nare, genlsqVe patres?
sI sIMILI patltVr Corrvpta tereDlne VIRTVs;
sI tIneas In se nVrlt & lsta sVas.
sVrlge DIsposltas per fVrVa paLatla Ceras,
sI Vigor Interlit, fVMVs Inanls erlt.
raC taMen In faCILES ColtVra slt VtraqVe neXVs,
ALter ab ALterlVs CresClt honore nltor.
nobILITAS Lāgos VIRTvtl IVnget honores,
VIRTVs præsIDIVM nobILItatls erlt.
noVlt ID & nostræ WERNERVs gLorla Mitræ,
LVX patræ, gentls sol, slne nVbe, sVæ:
sClt qVantl Longā sibi stent ab orglne PATRES,
EXIMlqVe, sVæ sIDera gentls, AVL.
fIXa perILLVstres nVMerat sibi pLVra per æDes,
slVe trophæa sagl, slVe trophæa togæ.
Has Verò cXVVlas, peregrlna MonlLla, stlrpls,
In patrlls DVClit posterlora bonls.
qVæ fLVlt ē patrlo VIRTVs prōaVlta penate,
tota per HERMANNI CorDa, fllrasqVe rVlt;
hæC ILLI ILLVstres peperlt, Vla regla, Mitras;
nobILls hoC CeLebrl gVrglte fLVXlt honos.
o feLIX pADlborna! tVls gratare trlVMphls,
sta sVper hâC, persta, non rVltVra basl.
sI genVs, & stlrpl VIRTVs Innata paternæ
Dlgnā fVere tVæ fVLCra, baslqVe, Mitræ:
et genVs, & gentls VIRTVs reDIVIVa paternæ
splrat In HERMANNO CLarā, nltetqVe, tVo.
hls aLlos sVper-eXercrls pADlborna sVb aLls
WERNERVs Mitræ est aLa, baslqVe, tVæ.

H

SALOMON

Salomon consecrans mactavit hostias pacificas. 3. Reg. 8.
**WERNERUS LITAT HOSTIAM
 INCRUENTAM,
 PACIS PROGNOSTICAM.**

VblqVe pLeno robore tyMpana
 enses LaCessVnt, CLasslCa personant,
 Infestiat hostis, & sonantl
 ære tVbæ, LltVlqVe CLangVnt.

Ist er CrVentls fVLgVrat ensibVs:
 arena spissls horret ephlpplls;
 stringit sarissas efferrato
 therMoDoön fVriatVs æstro:

Attrlta granDI VVLnere, CornVa
 noVare tentat, LVna aorysthenls,
 eCLlptlCâ DiffraCta fronte,
 aVlrlaCo tenVata ferro,

alienVs Cånorls ConCrepat VngVLLs;
 InterqVe nltl Moesta tonltVa,
 xeroClentes Inter enses,
 sangVincis natat In proCeLLls.

sabls rVbesClt sangVinc Dlscolor,
 et prallantes Inter aClnaCes
 tlnnt sarissâ: grandInantl
 pVLVereVs Crepat ære tVrbo.

Inter fVrentls CLasslCa bVCClnæ,
 saLlre Cernit paDera nalaDes,
 et Vltreôs Inter penatès
 Virgineos agitare LVsVs:

etsl graDIVVs beLLlger IngrVat,
 WERNERE, nèsClt pLangere patria;
 Librablt, avspicate pAlNCeps,
 LatlflCos tVa DeXtra fasCes.

për te, benignæ paGls In otlo,
 xerent oLlVas Llttora paDera;
 neC Vltreæ CrystalLVs VnDæ
 LVClflCIs rVbeflet hastls.

etsl sonorls territa CLasslCIs
 VIClna rheno Llttora LVgeant;
 et fLVCrVent VnDante gLebâ
 horrlferl segetes graDIVI;

sVb te qVlesCens prlnClpe patria,
 Inter perennls CornVa Coplæ,
 Inter perennantes oLlVas,
 paClflCâ potletVr VMbrâ:

Inter sarissas & fera CLasslCa
 stertet sereno paDera gVrglte;
 nalaqVe IVnClis InCVbablt
 paClflCo resVpina fVnDo.

Non

non hæc Inani fLaMne sibiLat
 Cortina phœbi: VoCeqVe prasClâ
 non errat aVgVr: aVipICato
 ara rVbet geniaLis igne: *
 WERNERVs aris astat oLIVifer;
 EXpLetqVe Latas paClfer hostias;
 et thVre fragrantès CaLesCVnt
 paClferæ saLoMonIs aræ.
 ptoCVL Diones ara VirentibVs
 splrans Coronis; & neCe LVbrICI
 postes faCessant, & Litata
 saCrificIs hoLoCaVsta CVLtrIs.
 absint seVeræ faCra proserpinæ:
 proCVL IVVenCæ faCra phoronidos:
 anVbidIs faCessat ara,
 sangVineo rVbefaCta ferro.
 WERNERVs VLLIs absqVe bipennibVs,
 paClIs benignas perfICIt hostias,
 et InCrVentâ fronte gestat
 LætifICas saLoMon oLIVas.
 sperate CIVes aVrea sæCVLa:
 si regna persistent prinCIps aVreI,
 non tinnente fVLMInabIt
 ense ChaLybs, aCiesqVe ferrI.

* Ex igne solebant
 captati auguria.

Cedro omnis domus vestiebatur habens tornaturas
 & calaturas eminentes. 3. Reg. 6.

S I V E

TEMPLUM HONORIS; & HERMANNI VVERNERI GLORIA IMMORTALI CEDRO INSCVLPTA.

Vt CorVsCarent renitente VVLtV,
 AC perennarent rVtLante CVLtV,
 neC trabes posset terebrare fœDo
 ore tereDò,
 CeDrino strAVIt tabVLata tigno,
 et Laborato LaqVeata Ligno
 DVX paLæstinæ, LibanIQVe LeCtâ
 arbore teCta:
 rasILes postes anagLypta trIVIt;
 DxDaLo torno phaLeras poLIVIt:
 arcIs ClrCa rlgVIt VenVstIs
 fabriCa CrVstIs.
 e CeDrIs VItVs sVa teCta flngIt;
 fornICes aVro raDlante plngIt;
 teCta CoLLVstrat rVtLans sinops
 strata pyropls:
 EX perennantI thoLVs est aChate:
 hIC sVb æterno rVtLant penate
 aCta WERNERI, graphICè MarIno
 sCVLpta rVblno.
 gesta WERNERI rVtLant In ære,
 ne qVeat LVCI LaChesIs noCere,
 ne IVbar LaVDis tenVenIt terentè
 sæCVLa Dente.
 ne IVbar, CLôtho, VIOLare possIs,
 stabIt eXsCVLptIs DeCor In CoLoIsIs,
 fræna qVò tItan agIt In CabALLIs
 CLara CoraLLIs.

H 2

Popul

Populi benedicentes Regi profecti sunt in tabernacula sua
latantes. 3. Reg. 8.

SIVE

HERMANNI WERNERI GLORIA, ET SVBDITORVM SVB TANTO PRINCIPE FELICITAS.

CLARE PRINCEPS, non satis Clt,
InqVe plnDo ConCVplsClt
ferre fræna pLena LaVro,
saLlentI se petavro
CltClnare, proVoLare
gestit aCer pegasVs:

At repVgnans hIC stVpesClt,
et svblre Lora nesClt
per Carentes fine VaLles,
obstosqVe LaVDe CaLles;
obstat aLls, prinCipaLls

Chæos ingens gloriæ,
In honoris hâC arenâ
neqVlt ILLe ferre fræna;
et LabantI CrVre fefsVs,
neqVlt VLtra ferre gresVs,
Insonante, proVoCante
aLaCer poppysMare.

Ergò frVstra se LeVantI,
In arenis CespitantI,
InqVe ClrCo gestlentI,
Inter æstVs hnnlentI,
I CaMœna, solVe fræna
hippoCrenes aLltI.

VICTA CLIO ContICesCe:
phœbe præses erVbesCe:
heLIconos in Vireto,
AtqVe plnDI fraXIneto,
pLeCtra ponas, & Coronas
pro trophæo PRINCIps:

hVnC sonare phœbe nesCIs,
pLenVs æltro sI CaLesCIs,
pataræa sI CaterVa,
seV rhaLia, seV MinerVa,
æstVaret, & sonaret
perstrepente barblto:

seV CothVrnIs eLeVentVr,
sIve pLeCtIs æMVlentVr
Ipse phœbVs, terqVe trInæ
Aganippes InqVILInæ;
non, VagantI, VeL VoLantI
aLsqVVntVr peCtIne.

ergo LatI ferre grates,
paDerant Vos penates:
Vbi PRINCEPS ILLe CLarâ
fVLget aLtVs In tlarâ,
Vos seDerIs, & nitetIs
gLoRioso VertIge:

Vbi fasces ILLe Librat,
AVt tlarâ fronte Vibrat,
habitantVr faVstItatIs,
pLena pVræ CLaritatis,
et serenâ paCe pLena
saLoMonIs atria.

ergo ritè sVbsILite,
sIve CLIO, sIve spIo,
gaLatea, seV napæa.
absqVe beLLIs, & proCeLLIs,
gestiente se trIdente
raVsta laCter paDera.

DISCRIMEN INTER TEMPLUM SALOMONICUM & XAVERIANUM.

Malleus, & ferramentum non sunt audita indomo cū adificaretur.
3. Reg. 6.

Non VLLO CrepVlt SaLoMonIca fabrlCa saXo,
fabrILI taCVlt tInnVLVS ære fragor.
re Lapls, & ferrVM neqVeVnt, WERNERE, sILere,
et referVnt LaVDes saXa sonora tVas:
et petIt Ipse Lapls, saLlente per astra fragore,
fVRSTENBERGLADEN, XAVLERVMqVe LoqVI.

DISCRIMEN SECVNDVM.

Fecit Salomon altare aureum, perfecitq; omne opus indomo Domini. 3. Reg. 7.

REX SaLoMon aras tyrlO fIngebat In aVro,
Vt staret fabrlCæ DIVes VblqVe nltor.
qVIs CoLLator erIt, VeL fVLgor PRINCIps aræ?
VVLgares PRINCEps non CVplt ara ManVs.

A D Z O I L U M

ZolLe, Vasta tibi sparsosqVe teMpLa pVtantVg
EXlgVo paDERæ non satis apta LatI:
NIL tibi Dissiteor; Meritò tV parVa reqVlrls,
par sIt Vt IngenIo fabrlCa parVa tVo.